

**VALTION TALOUSARVION 2023 MOMENTIN 35.10.60 MÄÄRÄRAHAN SIIRTO
ÖLJYSUOJARAHASTOON**

Öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 17 §:n mukaan rahastosta korvataan alueen pelastustoimelle pelastuslain 47 §:ssä tarkoitetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisesti:

- 1) torjuntakaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset; kustannuksiltaan 85 000 euroa ylittävän yksittäisen torjuntakalustohankinnan korvaamisen edellytyksenä on, että öljysuojarahaston hallitus on etukäteen hyväksynyt kyseisen hankinnan;
- 2) torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneet kustannukset.

Jos öljyvahinkojen torjuntakalustoa ei ole torjuntasuunnitelman mukaan tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, korvataan kaluston hankinta- ja käyttökustannukset vain siltä osin, mikä on torjuntasuunnitelman mukaan öljyvahinkojen torjunnan osuus kyseisen kaluston käytöstä. Öljysuojarahastosta voidaan kuitenkin korvata öljyvahinkojen torjunnan käyttöastetta suurempi osuus hankintakustannuksista, jos se on perusteltua riittävän torjuntavalmiuden saavuttamiseksi.

Öljysuojarahastosta voidaan rahaston varojen käyttösuunnitelman puitteissa myöntää ennakoon korvausta torjuntavalmiuden ylläpidosta kalenterivuoden aikana aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun on esitetty selvitys aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

Öljysuojarahastosta korvataan alueellisen pelastustoimen suunnitelmiin perustuvien öljyvahinkojen torjunnan kalusto- ja ylläpito- ja koulutus- ja harjoitusmenojen kustannukset. Lisäksi pelastustoimelle ja öljyvahinkojen jälkitorjunnasta huolehtiville viranomaisille korvataan öljyvahinkojen torjunnasta aiheutuvat kustannukset, jos vahingosta vastuussa oleva on tuntematon, tavoittamattomissa tai maksukyvytön. Vastaavassa tilanteessa korvataan myös öljyvahingosta kärsimään joutuneiden kustannukset.

Öljysuojarahaston varat

Öljysuojarahasto on saanut varansa Suomeen tuodusta ja Suomen kautta kuljetetusta öljystä perittävästä öljysuojamaksusta (0,50 €/tn). Maksun perii Verohallinto tullitariffin nimikkeisiin 27.07, 27.09 ja 27.10 kuuluvista nestemäisistä tuotteista. Maksun ns. normaali-tuotto on noin 8 miljoonaa euroa vuodessa. Öljysuojamaksu kannettiin vuosina 2010-2015 kolminkertaisena, jotta sekä valtio että rannikon pelastuslaitokset voisivat tehokkaasti varautua Itämeren liikenteen ja öljykuljetusmäärien kasvun aiheuttamiin vahinkoriskeihin. Samassa yhteydessä nostettiin öljysuojarahaston pääomarajoja 31.12.2019 asti siten, että yläraja nousi 10 miljoonasta eurosta 50 miljoonaan euroon ja alaraja 5 miljoonasta eurosta 25 miljoonaan euroon.

Öljysuojamaksun kantaminen lopetettiin 1.3.2020, jolloin öljysuojarahaston varat ylittivät ylemmän 10 miljoonan euron pääomاران. Öljysuojamaksun kantamista

koskevat säännökset kumottiin ja maksusta luovuttiin kokonaan 1.1.2023 alkaen valtion talousarvion ulkopuolista ympäristövahinkorahastoa koskevan lain (1262/2022) vahvistamisen myötä. Ympäristövahinkorahastolakiin sisällytettiin öljysuojamaksun kantamisen kumoamista koskeva säännös lain voimaantulosäännökseen (35 §:n 3 momentti).

Öljysuojarahaston kassavarat olivat vuoden 2022 lopussa 9,08 miljoonaa euroa. Öljyjättemaksun kertymästä siirrettyjen, öljyn pilaamien alueiden puhdistamiseen sidotut määrärahat käytettiin loppuun vuoden 2022 aikana. Vuonna 2023 tulee korvattavaksi pelastuslaitosten vuoden 2022 kustannuksia. Kun otetaan huomioon 5,62 miljoonan euron sitoumukset ja rahaston 150 000 euron vuosittaiset toiminnan kustannukset, ei alueelliselle pelastustoimelle voida korvata öljysuojarahastosta annetun lain tarkoittamassa laajuudessa vuoden 2022 aikana syntyneitä, arviolta yhteensä noin 5 miljoonan euron öljyvahinkojen torjuntavalmiuden hankinta- ja ylläpitokustannuksia. Tämä heikentää oleellisesti alueellisen pelastustoimen toimintakykyä öljyvahinkojen torjunnassa.

Siirrettäväksi ehdotettava 4 miljoonan euron määräraha käytetään alueellisen pelastustoimen välttämättömien öljyntorjunnan menojen korvaamiseen.